

Trygghet och säkerhet 2016

BROTT OCH BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETE

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Sveriges
Kommuner
och Landsting

ÖPPNA JÄMFÖRELSE

Trygghet och säkerhet 2016

BROTT OCH BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETE

Upplysningar om innehållet:

Fredric Jonsson, fredric.jonsson@skl.se

Greta Berg, greta.berg@skl.se

Anders Jonsson, anders.jonsson@msb.se

Henrik Jaldell, henrik.jaldell@kau.se

© Sveriges Kommuner och Landsting, 2017

ISBN: 978-91-7585-524-0

Text: SKL och MSB

Produktion: Advant Produktionsbyrå

Förord

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) publicerar återigen indikatorer för arbetet med trygghet och säkerhet i landets kommuner. SKL:s strävan med Öppna Jämförelser (ÖJ) är att stimulera till förbättringsarbete och i förlängningen ökad effektivitet genom att publicera och redovisa indikatorer för säkerhetsarbetet. I rapporten och tabellbilagorna finns uppgifter om vilka kommuner som förefaller vara trygga och säkra, hur utvecklingen sett ut över tid, vilken betydelse lokala förhållanden har för resultatet, samt lärdomar från andra kommuner.

Temat i årets ÖJ är brott och brottsförebyggande arbete. Data kring anmälda brott och lokala förhållanden har analyserats på ett mer detaljerat sätt och ger möjligheter till mer precisa slutsatser av resultaten. Vidare beskrivs hur samverkan mellan polis och kommun inom det brottsförebyggande arbetet utvecklas.

Ett särskilt tack riktas även i år till MSB för hjälp i arbetet med att ta fram denna rapport. Vi vill även tacka Polismyndigheten, Brottsförebyggande rådet (Brå) och SOS Alarm för värdefullt samarbete. Rapporten har sammanställts av Fredric Jonsson och Greta Berg (SKL), Henrik Jaldell och Ingela Stenbäck (MSB).

Stockholm i mars 2017

Gunilla Glasare

Avdelningschef, Sveriges Kommuner och Landsting

Innehåll

- 8 **Kapitel 1. Inledning**
- 9 Nytt format
- 9 Förändringar bland indikatorerna
- 9 Brotts och brottsförebyggande arbete - årets tema
- 9 Tabellbilagan

- 11 **Kapitel 2. Övergripande utveckling och kommunernas utfall**
- 11 Personskador
- 13 Utvecklade bränder i byggnad
- 14 Brotts
- 16 Oro och otrygghet
- 17 Sammanvägt värde
- 21 Hur står sig din kommun i förhållande till kommuner som har bäst utfall?

- 23 **Kapitel 3. Trygghet i fokus för brottsförebyggande arbete**
- 24 Allmänt om brottsförebyggande arbete och samverkan mellan polis och kommun
- 24 Arbetet med medborgarlöften
- 29 Borlänge kommun - Samverkan banade väg för nytt kunskapshus
- 32 Halmstad kommun - Trygghet i fokus för brottsförebyggande arbete

Inledning

De flesta brott, olyckor, skador, samhällsstörningar eller yttringar för medborgarnas oro får på något sätt efterverkningar i kommunen. Att i samverkan med andra aktörer kunna hantera trygghets- och säkerhetsfrågor över hela hotskalan – med såväl individ- som samhällsperspektiv – är därför en central kommunal arbetsuppgift. Det är dock inte alltid kommunen har direkt påverkansmöjlighet på de olyckor och brott som sker inom kommunens geografiska område. Därför ska utfallen i Öppna jämförelser – Trygghet och säkerhet ses som en beskrivning av situationen snarare än en direkt följd av verksamheten i kommunen.

Uppgifterna i rapporten bygger på nationell statistik från Socialstyrelsen (SoS), Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Statistiska Centralbyrån (SCB), Brottsförebyggande rådet (Brå) och SOS Alarm AB.

Tillgången till uppgifter på kommunnivå har i hög grad styrt valet av indikatorer och därmed även de avgränsningar som gjorts i rapporten. Det hade varit önskvärt med tillgång till fler indikatorer som bättre speglar resultat och kvalitet. Inom trygghets- och säkerhetsområdet saknas till stora delar evidens, dvs. vetenskapliga bevis för att en viss åtgärd ger en eftersträvd effekt. Det är därför svårt att uttala sig om sambandet mellan förebyggande säkerhetsarbete och utfall i form av färre olyckor, brott, etc. Indikatorerna i denna Öppna jämförelse ska istället ses som en nulägesredovisning av skillnader i utfall av trygghets- och säkerhetsarbete.

Inom trygghets- och säkerhetsområdet saknas till stora delar evidens.

Indikatorer för tabell 8

Indikatorer

- A1. Personskador
- A2. Utvecklade bränder i byggnad
- A3. Våldsbrott
- A4. Stöld- och tillgrepp
- A5. Skadegörelse
- A6. Otrygghet och oro (Uppgift saknas)
- A7. Information och utbildning
- A8. Samverkan – IVPA
- A8. Samverkan – IVPA-insatser
- A9. Krisberedskap
– Samverkan och ledning
- A9. Krisberedskap
– Geografiskt områdesansvar
- A10. Risk- och sårbarhetsanalys
- A11. Hjälp vid nödläge
– Responstid räddningstjänst
- A11. Hjälp vid nödläge
– Responstid ambulans
- A12. Jämställdhet
- A13. Samhällets kostnader för olyckor

Nytt format

Från och med i år kommer Öppna jämförelser Trygghet och säkerhet att presenteras på ett litet annorlunda sätt. Tabellbilagan blir helt digitala och kommer bara att finnas på webben. I takt med utvecklingen har det blivit uppenbart att man söker informationen via webben och i Öppna jämförelser passar vi då på att gå över till en digital publicering av data. Bland fördelarna finns möjligheter till mer anpassade tabellutformningar, möjligheter till uppdateringar och rättelser samt en mer miljövänlig produktion då pappersbilagorna försvinner. Denna rapport är en sammanfattning av resultaten och presentation av temadelen.

Förändringar bland indikatorerna

Länsstyrelsens och MSB:s uppföljning av kommunernas krisberedskap håller på att omarbetas. Indikator A9 – Krisberedskap redovisas i årets Öppna jämförelse av måtten ”Samverkan och ledning, samlingsindikator som avser kommunens förutsättningar att bedriva samverkan och ledning” samt ”Geografiskt områdesansvar, samlingsindikator som avser kommunens arbete med att utöva geografiskt områdesansvar”. Inget nytt data för Indikator A6 – Otrygghet och oro kan presenteras på kommunnivå i år, då inte någon ny undersökning inom detta område genomförts på kommunnivå.

Brott och brottsförebyggande arbete – årets tema

Temat i årets rapport är brott och brottsförebyggande arbete. I rapporten redovisas uppgifter från insamlingar av data som alla på olika sätt berör temaområdet. Datakällorna för redovisning av temaindikatorerna är framför allt Brottsförebyggande rådets statistik över anmälda brott samt data från Polisen. Delar av resultaten redovisas i temaavsnittet i rapporten samt i tabellbilagan.

Tabellbilagan

Tabellbilaga kommer i år, som tidigare nämnts, endast publiceras på webben. I den bilagan redovisas samtliga indikatorer för varje kommun. Redovisningen finns uppdelat per län, per kommungrupp enligt SKL:s klassificering samt i bokstavsordning. I tabellbilagan ingår även årets temaindikatorer. Indikatorerna publiceras också i SKL:s databas, www.kolada.se. MSB:s IDA-portal, ida.msb.se, erbjuder kommunerna möjlighet att göra fördjupade analyser av statistiken, främst inom området skydd mot olyckor. På Brås hemsida, www.bra.se, finns mer statistik om anmälda brott och brottsförebyggande arbete. På dessa webbplatser kan man hämta detaljerade uppgifter om alla indikatorer, göra analyser och själv välja vilka kommuner man vill jämföra sig med.

Övergripande utveckling och kommunernas utfall

Indikatorernas värden för trygghet och säkerhet varierar mellan åren. Det kan därför vara av intresse att granska indikatorerna över en längre tidsperiod. Därför presenteras utvecklingen för de senaste tio åren av utfallsindikatorerna på nationell nivå. Indikatorernas värden varierar även mellan olika kommuner.

På samma sätt som tidigare år beräknas ett sammanvägt värde som utgår från de fyra utfallsindikatorerna: personskador, utvecklade bränder i byggnad, våldsbrott samt stöld- och tillgreppsbrott. Det sammanvägda värdet redovisas under rubriken med samma namn.

Personskador

Varje år dör ca 3 000 personer som är folkbokförda i Sverige på grund av olyckor. Samtidigt blir ca 100 000 inlagda på sjukhus och ca 700 000 behöver uppsöka en akutmottagning. Förutom detta inträffar en mängd lindrigare skador som behandlas hemma och som därmed aldrig leder till kontakt med sjukvården.

Det totala antalet döda till följd av olyckor har legat på ungefär samma nivå de senaste tio åren men dödligheten varierar mellan olika olyckstyper. Dödligheten i till exempel fallolyckor har ökat medan trafikdödligheten har minskat. Det är fler män än kvinnor som omkommer av skador till följd av olyckor, även äldre personer är överrepresenterade. Däremot är det fler kvinnor än män som vårdas på sjukhus till följd av skador. Den vanligaste olyckstypen

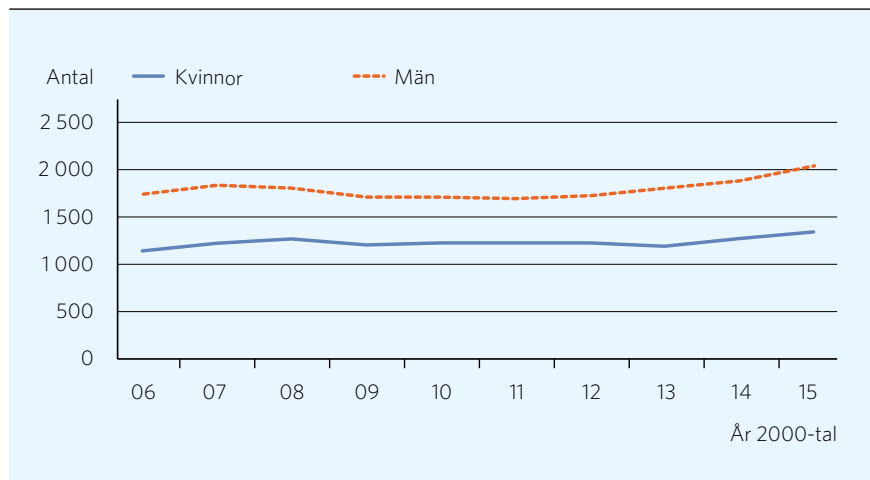
Det inträffar en mängd lindrigare skador som behandlas hemma och som därmed aldrig leder till kontakt med sjukvården.

är fallolyckor som står för ungefär två tredjedelar av samtliga som vårdas på sjukhus till följd av en olycka. Fallolyckor drabbar främst äldre personer. Den näst vanligaste olyckstypen är vägtrafikolyckor. Exempel på ytterligare olyckstyper är förgiftningar, kvävningar, drunkningar och bränder. Vid analys av data från Patientregistret (PAR), dvs. sjukhusvårdade till följd av en olycka, är det viktigt att tänka på att personen alltid hänförs till sin folkbokföringskommun, oavsett i vilken kommun skadan skett.

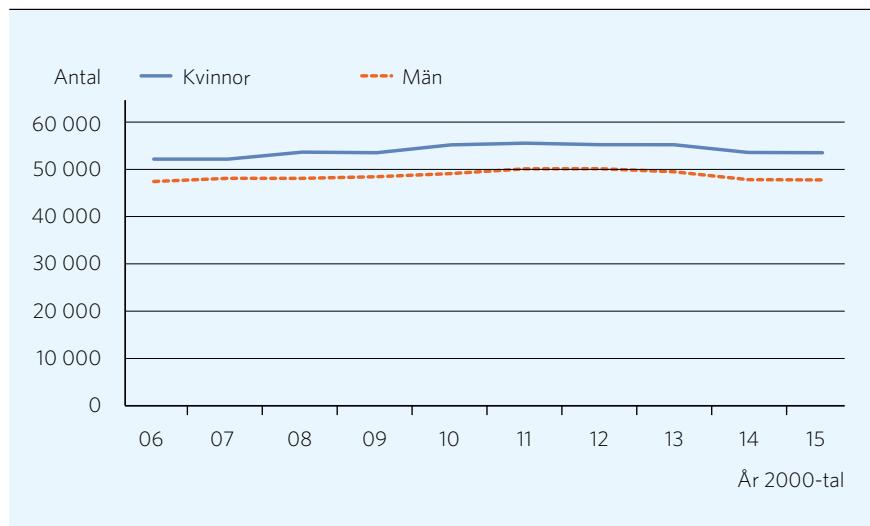
I diagram 1 och 2 visas antal döda samt antal sjukhusvårdade till följd av olyckor på nationell nivå sedan år 2006. Redovisningen görs uppdelat på kvinnor och män.

DIAGRAM 1. Antal döda till följd av olyckor

Källa: Socialstyrelsen.

DIAGRAM 2. Antal sjukhusvårdade till följd av olyckor

Källa: Socialstyrelsen.

Fler män än kvinnor dör till följd av olyckor och fler kvinnor än män hamnar i sjukhusvård.

Kommuner med en hög andel äldre tenderar att få fler sjukhusvårdade per 1 000 invånare än kommuner med en lägre andel äldre. Detta eftersom fallolyckor i hög utsträckning drabbar äldre i kombination med att den olyckstypen står för den största delen av olyckorna.

Antalet sjukhusvårdade till följd av oavsiktliga skador (olyckor) per 1 000 invånare varierar stort mellan olika kommuner. Den kommun som har det lägsta utfallet har 5,9 sjukhusvårdade per 1 000 invånare medan den som har det högsta utfallet har 22,8 sjukhusvårdade per 1 000 invånare.

I tabell 1 redovisas kommunerna med lägst utfall, dvs. lägst antal sjukhusvårdade till följd av oavsiktliga skador (olyckor) per 1 000 invånare.

Kommunerna som ligger bäst till är framför allt förortskommuner till någon av storstäderna eller till någon större stad. Förortskommunerna kännetecknas av att mer än hälften av nattbefolkningen pendlar till arbetet i någon storstad eller större stad. Även ett par större städer har relativt få personskador.

TABELL 1. Kommuner med lägst utfall på antalet sjukhusvårdade per 1 000 invånare

Kommun	Värde
Knivsta	5,9
Upplands Väsby	6,5
Lund	7,3
Uppsala	7,4
Vingåker	7,5
Botkyrka	7,8
Håbo	7,8
Staffanstorps	7,9
Huddinge	8,0
Trosa	8,1

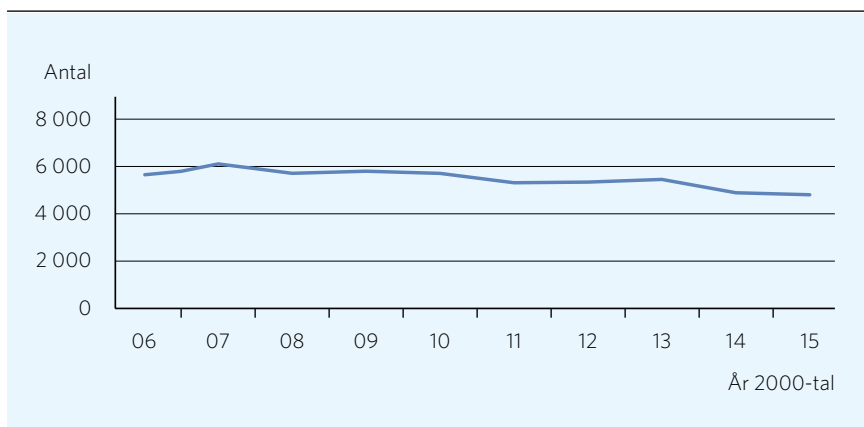
Utvecklade bränder i byggnad

Varje år rycker räddningstjänsterna i Sveriges kommuner ut till knappt 10 000 bränder i byggnader. Ungefär 60 procent av insatserna till brand i byggnad sker till bostäder, ca 20 procent till allmänna byggnader och resten går till industrier och övriga byggnader.

Av bränderna i byggnad är inte alla lika allvarliga i den meningen att någon person skadas eller att stora ekonomiska värden går till spillo. I Öppna jämförelser har vi därför valt att endast redovisa utvecklade bränder i byggnad. Med utvecklad brand avses sådana insatser där det fortfarande brinner när räddningstjänsten anländer eller där branden spridit sig utanför startföremålet. Diagram 3 visar att det inträffar knappt 5 000 utvecklade bränder i byggnad per år i Sverige.

Det inträffar knappt 5 000 utvecklade bränder i byggnad per år i Sverige.

DIAGRAM 3. Antalet insatser till utvecklade bränder i byggnad

Källa: MSB.

TABELL 2. Kommuner med lägst utfall på antalet utvecklade bränder i byggnad per 1 000 invånare

Kommun	Värde
Danderyd	0,12
Lomma	0,15
Salem	0,19
Staffanstorp	0,19
Lidingö	0,20
Nacka	0,21
Tyresö	0,21
Täby	0,24
Vellinge	0,24
Upplands Väsby	0,28

Om man bara tittar på bostadsbränder så sker det något fler insatser till utvecklade bränder i flerbostadshus jämfört med villor, rad-, par- och kedjehus. Orsaken till varför det brinner skiljer sig dock.

Under 2015 var den vanligaste brandorsaken vid utvecklade bränder i flerbostadshus glömd spis medan det i villor, rad-, par- och kedjehus var tekniska fel. Anlagda bränder och rökingsrelaterade bränder är vanligare i flerbostadshus än i villor, rad-, par- och kedjehus.

Antalet utvecklade bränder i byggnad per 1 000 invånare varierar mellan olika kommuner. Den kommun som har det lägsta utfallet har 0,12 utvecklade bränder per 1 000 invånare medan kommunen med det högsta utfallet har 2,08 utvecklade bränder per 1 000 invånare.

I tabell 2 redovisas kommunerna med lägst utfall, dvs. lägst antal bränder per 1 000 invånare.

Kommunerna med bäst utfall tillhör samtliga kommungruppen förortskommuner till storstäderna. Förortskommunerna kännetecknas av att mer än hälften av nattbefolkningen pendlar till någon av storstäderna.

Brott

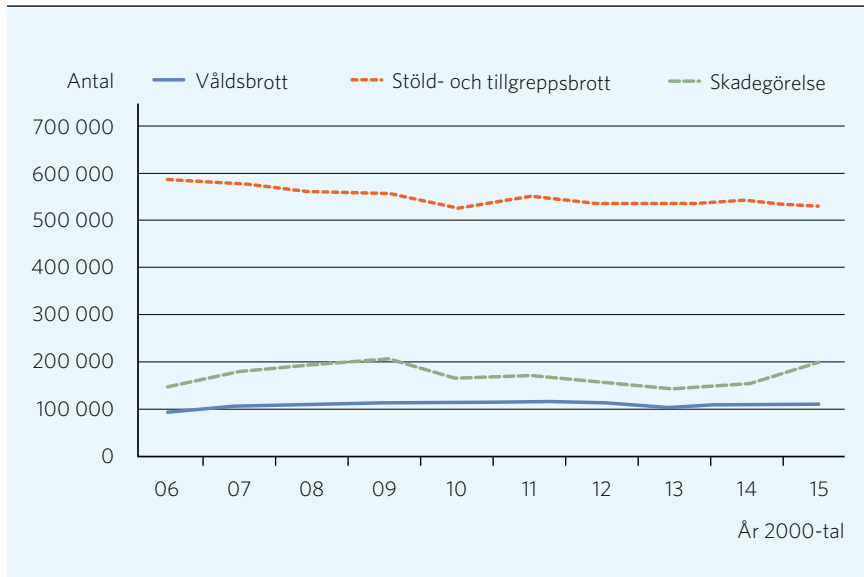
Under 2015 anmäldes drygt 1,5 miljoner brott, vilket är en ökning med ca 4 procent jämfört med året innan. De kategorier av anmälda brott som ökade mest var skadegörelsebrott samt bedrägeribrott.

Under den senaste tioårsperioden har antalet anmälda brott ökat med drygt 20 procent. Olika brottstyper har haft olika utveckling, till exempel har skadegörelsebrotten ökat något medan stöld- och tillgreppsbrotten har minskat. Under 2015 utgjorde stöldbrotten 35 procent av samtliga anmälda brott, brott mot person stod för 17 procent och skadegörelsebrotten för 13 procent.

Antalet anmälda brott har ökat med drygt 20 procent de senaste tio åren.

Vid analys av antalet anmälda brott är det viktigt att tänka på att statistiken visar antalet anmälda brott och inte det totala antalet faktiskt begångna brott. Hur stor andel av de faktiska brotten som anmäls varierar beroende på brottstyp.

DIAGRAM 4. Antal anmälda brott

Källa: Brå.

Under 2015 anmäldes 259 000 brott mot person (3–7 kap. brottsbalken) vilket är något färre än 2014. Den senaste 10-årsperioden har de anmälda brotten mot person dock ökat med drygt 30 procent. Anmälda brott om misshandel, olaga hot eller ofredande står tillsammans för ca tre fjärdedelar av de anmälda brotten mot person.

Antalet anmälda våldsbrott per 1 000 invånare varierar stort mellan olika kommuner. Den kommun som har det lägsta utfallet har 2,3 våldsbrott per 1 000 invånare medan motsvarande antal för kommunen med högst utfall är 19,3.

I tabell 3 redovisas kommunerna med lägst utfall, dvs. lägst antal anmälda våldsbrott per 1 000 invånare.

Majoriteten av kommunerna med lägst utfall vad gäller antal anmälda våldsbrott per 1 000 invånare är förortskommuner till storstäderna och till andra större städer, eller pendlingskommuner.

När det gäller stöld- och tillgreppsbrott anmäldes ungefär 530 000 sådana under 2015, vilket är en marginell minskning jämfört med 2014. De anmälda stöldbrotten har minskat kontinuerligt sedan 2006, med undantag för enstaka uppgångar åren 2011 och 2014. År 2015 anmäldes 9 procent färre brott än 2006.

Antalet anmälda stöld- och tillgreppsbrott per 1 000 invånare varierar stort mellan olika kommuner. Den kommun som har det lägsta utfallet har 14,4 anmälda stöld- och tillgreppsbrott per 1 000 invånare medan motsvarande antal för kommunen med högst utfall är 94,2.

TABELL 3. Kommuner med lägst utfall på antalet anmälda våldsbrott per 1 000 invånare

Kommun	Värde
Ydre	2,3
Hammarö	2,7
Lomma	3,1
Öckerö	3,2
Kinda	3,4
Vellinge	3,6
Habo	3,6
Mörbylånga	4,0
Vindeln	4,1
Bollebygd	4,2

TABELL 4. Kommuner med lägst utfall på antalet anmälda stöld- och tillgreppsbrott per 1 000 invånare

Kommun	Värde
Krokom	14,4
Robertsfors	14,8
Öckerö	15,6
Pajala	16,7
Mörbylånga	16,9
Berg	17,1
Åtvidaberg	17,1
Hammarö	17,7
Ragunda	17,9
Bräcke	18,1

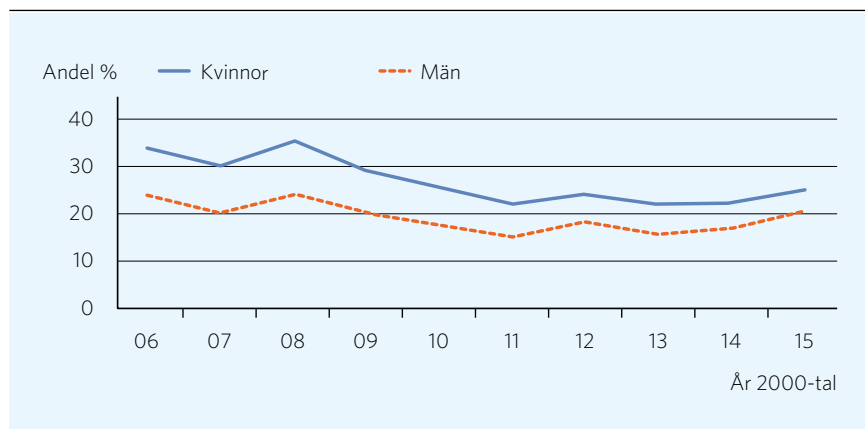
I tabell 4 redovisas kommunerna med lägst utfall, dvs. lägst antal anmälda stöld- och tillgreppsbrott per 1 000 invånare.

Det är främst pendlingskommuner och glesbygdskommuner bland kommunerna med ett lågt antal anmälda stöld- och tillgreppsbrott per 1 000 invånare. Flera kommungrupper finns dock representerade bland kommunerna med lägst antal anmälda stöld- och tillgreppsbrott.

Oro och otrygghet

Brottsförebyggande rådet (Brå) genomför sedan 2005 den årliga enkäten Nationella trygghetsundersökningen (NTU). Undersökningen behandlar frågor om utsatthet för brott, trygghetsupplevelse, förtroende för rättsväsendet och erfarenheter av kontakter med rättsväsendet. NTU visar att det är vanligare att uttrycka oro över brottsligheten i samhället eller känna oro över att närstående ska drabbas av brott än att känna oro över att själva utsättas för brott.

DIAGRAM 5. Andel män och kvinnor som känner oro över brottsligheten i samhället

Källa: Brå.

Kvinnor oroar sig i allmänhet mer än män för olyckor och brott.

Kvinnor oroar sig i allmänhet mer än män för att drabbas av såväl olyckor som brott. Kvinnor upplever även något större oro över brottsligheten i samhället. Jämfört med 2014 är andelen som upplever stor oro för brottsligheten i samhället något större för både kvinnor och män, men sett över tid har andelen som upplever stor oro minskat. Särskilt påtaglig var minskningen mellan åren 2008 och 2011.

I NTU 2015 framkommer små skillnader i stor oro för brottsligheten i samhället mellan boende i en storstadsregion (20 procent), boende i andra större städer (24 procent) och de som bor i en mindre stad eller på landsbygden (22 procent). Detta mönster är stabilt sedan NTU 2007.

Sammanvägt värde

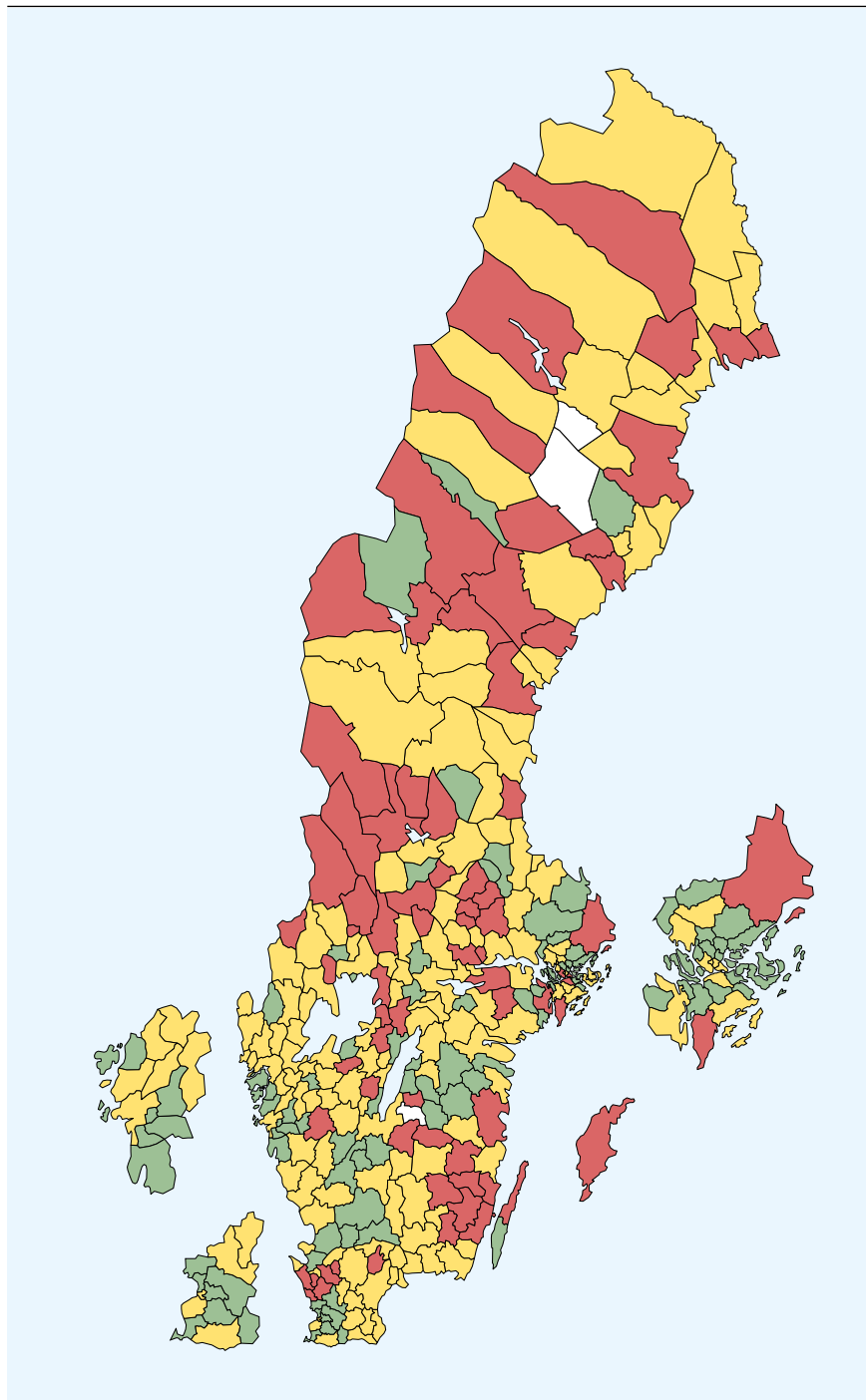
På samma sätt som i tidigare rapporter beräknas ett sammanvägt värde som utgår från de fyra utfallsindikatorerna: personskador, utvecklade bränder i byggnad, våldsbrott samt stöld- och tillgreppsbrott. Indikatorerna har tilldelats olika vikter. A1 Personskador har vikten 40 procent, A2 Utvecklade bränder i byggnad 10 procent, A3 Anmälda våldsbrott 40 procent och A4 Anmälda stöld- och tillgreppsbrott 10 procent. Dessa vikter ska avspegla den samhällsekonomiska bördan av respektive indikator. Vikterna har valts utifrån vilka konsekvenser respektive utfall har mätt i samhällsekonomiska kostnader som uppstår till följd av olyckor och brott, efter att de har inträffat. I bilaga 1 finns en mer detaljerad förklaring av hur vikterna är valda.

Det sammanvägda värdet gör inte anspråk på att ge en helhetsbild av hur säker en kommun är, men ett lågt värde indikerar ändå i vilka kommuner det sammantaget inträffar minst personskador, utvecklade bränder och brott med hänsyn tagen till folkmängden och samhällskostnaden. Tolkningen av det sammanvägda värdet ska göras med försiktighet. Anledningen till det är bland annat lokala förhållanden, olikheter i statistikinsamling och det faktum att folkmängd är ett trubbigt mått att normera efter. Resultaten kan till exempel vara missvisande för kommuner med många tillfälliga besökare, särskilt för de utpräglade små turistorterna.

Tolkningen av
det sammanvägda
värdet ska göras
med försiktighet.

I karta 1 visas med grönt den fjärdedel av kommunerna som har lägst sammanvägt värde, med rött den fjärdedel av kommunerna som har högst sammanvägt värde, och med gult de som ligger i mitten.

KARTA 1. A1-A4 Sammanvägt värde

I tabell 5 presenteras de tio kommuner som har lägst sammanvägt värde i år. Lägst sammanvägt värde har Lomma, följt av Hammarö, Ydre och Knivsta. Skillnaderna mellan dessa fyras sammanvägda värde är liten. Lomma ligger mycket bra till när det gäller bränder och våldsbrott, medan Hammarö ligger mycket bra till när det gäller våldsbrott. Ydre ligger mycket bra till när det gäller båda brottsindikatorerna och Knivsta har minst antal personskador i landet.

De flesta kommuner i topp är förortskommuner. Kommunerna på tjugo-i-topp har i genomsnitt färre antal invånare (ca 18 000) än genomsnittskommunen i landet (ca 34 000). Det är mer ovanligt att storstäder, glesbygdskommuner, kommuner i glesbefolkad region eller turism- och besöksnäringkommuner hamnar högt upp på listan över det sammanvägda värdet.

Kommunen med lägst sammanvägt värde i varje kommungrupp redovisas i tabell 6. Inom parentes presenteras respektive kommuns placering. Samtliga kommuners placeringar finns i tabellbilagan.

TABELL 6. Kommuner med lägst sammanvägt värde per kommungrupp

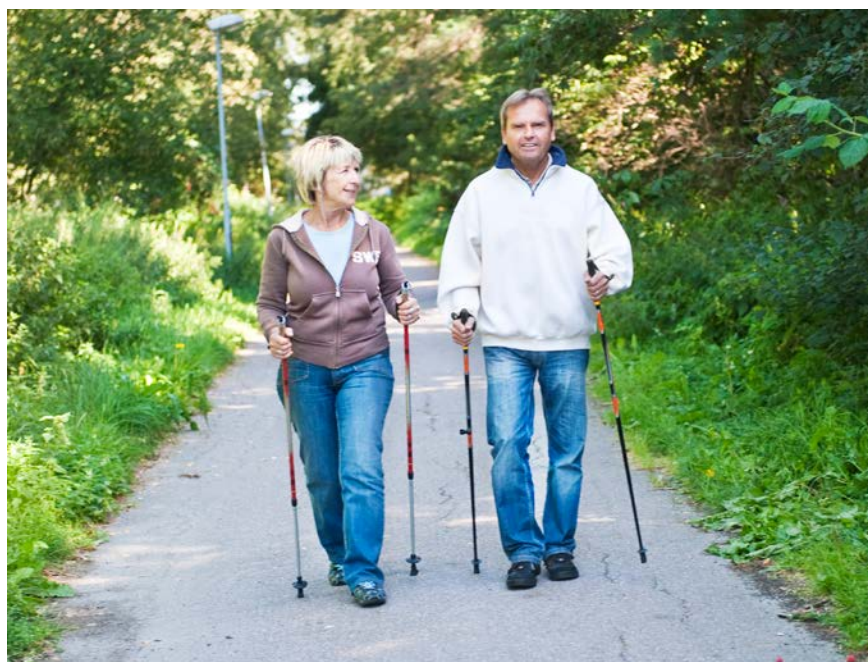
Kommungrupp	Kommun med bäst placering	Medianrankning
Storstäder	Göteborg (148)	209
Förortskommuner till storstäderna	Lomma (1)	41
Större städer	Lund (38)	185
Förortskommuner till större städer	Hammarö (2)	65
Pendlingskommuner	Ydre (3)	120
Turism- och besöksnäringkommuner	Östhammar (40)	200
Varuproducerande kommuner	Ovanåker (23)	197
Kommuner i tätbefolkad region	Kinda (12)	154
Glesbygdskommuner	Vindeln (50)	166
Kommuner i glesbefolkad region	Piteå (85)	186

Rangordningen av det sammanvägda värdet tar inte hänsyn till de lokala förhållandena. Eftersom de lokala förhållandena kan variera mycket mellan olika kommuner beräknar vi även så kallade modellberäknade värden för indikatorerna A1–A4. De modellberäknade värdena beskriver ett förväntat antal olyckor och brott givet de lokala förhållandena i respektive kommun. I de lokala förhållandena ingår variabler såsom åldersfördelning, inkomstförhållanden, förvärvsarbete, ohälsa och familjeförhållanden. Kommunerna klassificeras därefter om de har fler, lika många eller färre olyckor eller bränder än de modellberäknade värdena. Vad gäller kommunerna med lägst sammanvägda värden kan man se att även kommuner som Lomma, Hammarö och Knivsta har en indikator med fler olyckor eller fler brott än modellberäknat, och att det därmed finns förbättringspotential. Exempelvis har Lomma fler stöldbrott än förväntat medan Hammarö och Knivsta har fler utvecklade bränder än förväntat.

TABELL 5. Kommuner med lägst sammanvägt värde för utfallsindikatorerna A1–A4, förra årets värde inom parentes

Placering 2016	Kommun
1 (3)	Lomma
2 (4)	Hammarö
3 (1)	Ydre
4 (2)	Knivsta
5 (5)	Öckerö
6 (8)	Vellinge
7 (6)	Habo
8 (12)	Nykvarn
9 (18)	Lekeberg
10 (9)	Bollebygd

De modellberäknade värdena beskriver ett förväntat antal olyckor och brott givet de lokala förhållandena i respektive kommun.

I tabell 7 listas de 12 kommuner som har "Färre än" modellberäknat för samtliga fyra indikatorer. Tabellen visar att det finns kommuner med relativt många olyckor och brott som ändå har förhållandevis få olyckor och brott utifrån sina lokala förhållanden. Samtliga kommuners avvikelse från modellberäknat värde redovisas i tabellbilagan. En beskrivning över hur beräkningarna är gjorda finns i bilaga 1.

TABELL 7. Kommuner med få olyckor och brott med hänsyn tagen till lokala förhållanden

Kommun	Sammanvägt värde (placering)
Lekeberg	9
Kinda	12
Åtvidaberg	28
Kil	48
Olofström	86
Bengtstors	90
Karlskrona	96
Motala	99
Tibro	116
Heby	122
Åmål	195
Haparanda	229

Hur står sig din kommun i förhållande till kommuner som har bäst utfall?

Öppna jämförelser kan användas för att hitta exempel på kommuner med goda utfall inom ett eller flera områden. Eftersom ingen kommun kan påstås vara bäst eller sämst på allt bör alla ha något att lära av andra, eller själva ha något att lära ut till andra. Genom att bilda nätverk kan kommuner utveckla och sprida framgångsrika metoder sinsemellan.

Det är viktigt att hitta lämpliga kommuner att jämföra sig med. En naturlig utgångspunkt kan vara att jämföra sig med kommuner som lyckats särskilt väl med sin verksamhet, oavsett hur deras struktur ser ut eller var de befinner sig geografiskt i landet: Var upplever man störst trygghet? I vilka kommuner har man minst skador och brott? Vilka kommuner har den största verksamheten? Det handlar även om att ställa det egna utfallet mot insatserna och de lokala förhållandena. Nedan följer en sammanställning av de kommuner som har bäst utfall. I tabellen finns även möjlighet att själv fylla i den egna kommunens utfall.

Det handlar även om att ställa det egna utfallet mot insatserna och de lokala förhållandena.

TABELL 8. Kommuner med bästa utfall på respektive utfallsindikator

Indikator	Din kommuns värde	Kommun med bäst utfall	Bästa kommunens utfall
A1. Personskador		Knivsta	5,9 per 1 000 inv.
A2. Utvecklade bränder i byggnad		Danderyd	0,12 per 1 000 inv.
A3. Våldsbrott		Ydre	2,3 per 1 000 inv.
A4. Stöld- och tillgrepp		Krokom	14,4 per 1 000 inv.
A5. Skadegörelse		Ydre	3,1 per 1 000 inv.
A6. Otrygghet och oro (Uppgift saknas)		Uppgift saknas	Uppgift saknas
A7. Information och utbildning		Skara	200 utbildade per 1 000 inv.
A8. Samverkan - IVPA		260 kommuner	Ja
A8. Samverkan - IVPA-insatser		Eda	39,9 per 1 000 inv.
A9. Krisberedskap - Samverkan och ledning		282 kommuner	Max-värde 10
A9. Krisberedskap - Geografiskt områdesansvar		163 kommuner	Max-värde 5
A10. Risk- och sårbarhetsanalys		63 kommuner	Max-värde 16
A11. Hjälp vid nödläge - Responstid räddningstjänst		Trelleborg	8,5 minuter
A11. Hjälp vid nödläge - Responstid ambulans		Tranås	9,1 minuter
A12. Jämställdhet		Bjurholm	26,7 procent
A13. Samhällets kostnader för olyckor		Hammarö	4 300 kr per inv.

Trygghet i fokus för brottsförebyggande arbete

I årets rapport, som har temat brottsförebyggande, tittar vi särskilt på hur brottsligheten drabbar invånarna i kommunerna. Vad har egentligen hänt inom det brottsförebyggande området under senare år?

Polisen har som huvuduppgift att minska brottsligheten och öka tryggheten. Kommunen har en mängd ansvarsområden som har en brottsförebyggande effekt och tillhandahåller olika välfärdstjänster som syftar till att minska risken för utanförskap och förstärka känslan av anknytning till samhället. Sveriges kommuner visar på ett tydligt sätt att de är angelägna att jobba brottsförebyggande, även om det saknas specifik lagstiftning som kräver det. De kommunala brottsförebyggande råden är aktiva i de flesta kommuner, även om råden kan heta olika saker. De samverkansöverenskommelser som polis och kommun har tecknat för det gemensamma brottsförebyggande arbetet har fortsatt stark förankring och har på många håll utvecklats och förstärkts av arbetet med lokala medborgardialoger och medborgarlöften tillsammans med polisen.

De kommunala brottsförebyggande råden är aktiva i de flesta kommuner, även om råden kan heta olika saker.

Brottsförebyggande rådet: www.bra.se

Idag organiserar de flesta kommuner det lokala brottsförebyggande arbetet i lokala råd.

Staten har under senare år fått upp ögonen för det lokala brottsförebyggande arbetet som kommunerna gör. Det har resulterat i ett ökat anslag till brottsförebyggande rådet (Brå), planer på att tillsätta en nationell samordnare för de brottsförebyggande frågorna, planer på att involvera länsstyrelserna i det brottsförebyggande arbetet samt att ta fram en nationell strategi för arbetet.

Allmänt om brottsförebyggande arbete och samverkan mellan polis och kommun

Brottsförebyggande arbete tjänar på samverkan

Ett brotts- eller otrygghetsproblem ställer krav på att något måste göras. Ett viktigt steg i ett lokalt brottsförebyggande arbete är att polis och kommun samordnar sina insatser. Ett effektivt arbete handlar om att förebygga brott och genomföra tidiga preventiva insatser med fokus på såväl brottsituationer som brottsoffer och gärningspersoner. Det kan handla om att förändra den fysiska miljön på utsatta platser, uppmärksamma och informera brottsoffer eller genomföra insatser för att minska utanförskap. Syftet med samverkan är att tillsammans skapa ett mervärde – att åstadkomma något mer än en part ensam kan åstadkomma.

Idag organiserar de flesta kommuner det lokala brottsförebyggande arbetet i lokala råd. De drivs av kommunen, men polisen är representerad i de flesta råd. I många fall fungerar samarbetet i de lokala råden väl, men arbetet skulle kunna vässas. För att säkra kvaliteten på det brottsförebyggande arbetet och utveckla samverkan mellan kommun och polis krävs ett strukturerat och systematiskt arbetssätt.

Samverkansprocessen, samverkansöverenskommelsen och medborgarlöften är verktyg som tagits fram som ett stöd för ett strukturerat och metodiskt arbete som utgår från lokala behov och förutsättningar.

Brå och polisen har följt upp arbetet med samverkansöverenskommelserna mellan polis och kommun. Uppföljningarna visar att samverkan har utvecklats och blivit bättre, men att den lokala förmågan att arbeta kunskapsbaserat fortfarande behöver stärkas, särskilt avseende orsaksanalyser och val av åtgärder.

Den tidigare modellen för samverkan utifrån samverkansöverenskommelserna har förstärkts i och med sjösättningen av den nya polisorganisationen. I den nya Polismyndigheten har beslut och resurser förts ut till lokala polisområden. Samverkan mellan polis och kommun leds och drivs av så kallade kommunpoliser. Medborgarna involveras i högre utsträckning i utformningen av arbetet med hjälp av dialoger. Polismyndigheten har under 2016 utarbetat en nationell modell för medborgarlöften.

Arbetet med medborgarlöften

Genom att formulera medborgarlöften för det brottsförebyggande arbetet är syftet att stärka medborgarnas inflytanden över främst polisens arbete i närområdet. Flera kommuner har dessutom valt att formulera gemensamma löften där kommunen lovar brottsförebyggande aktiviteter tillsammans med

polisen eller enskilt. Sedan tidigare finns samverkansöverenskommelser mellan polis och kommun i de flesta kommuner. I boken *Samverkan i lokalt brottsförebyggande arbete* som Brå har givit ut tillsammans med SKL och Polismyndigheten beskrivs medborgarlöften så här:

”Medborgarlöften är en utveckling och förstärkning av samverkansöverenskommelserna. Medarbetare och medborgare får möjlighet att i högre utsträckning bli en del av det lokala brottsförebyggande- och trygghetsskapande arbetet. Tanken är att deras erfarenheter och upplevelser breddar den lokala lägesbilden. I medborgarlöftet berättar polis och kommun hur de tillsammans avser att arbeta brottsförebyggande och trygghetsskapandeprocessen.”

*”Arbetsmetoden bygger främst på momenten medarbetardialog, medborgardialog och kommunikation. Att arbeta med medarbetardialog och medborgardialog är en del av polisens nya styrmodell. Arbetsmetoden bygger på grundtankarna från *Community engagement in policing*.”*

Dialog med såväl medarbetare som medborgare är en bärande idé för arbetssättet som kan sammanfattas med en bild från samma bok.

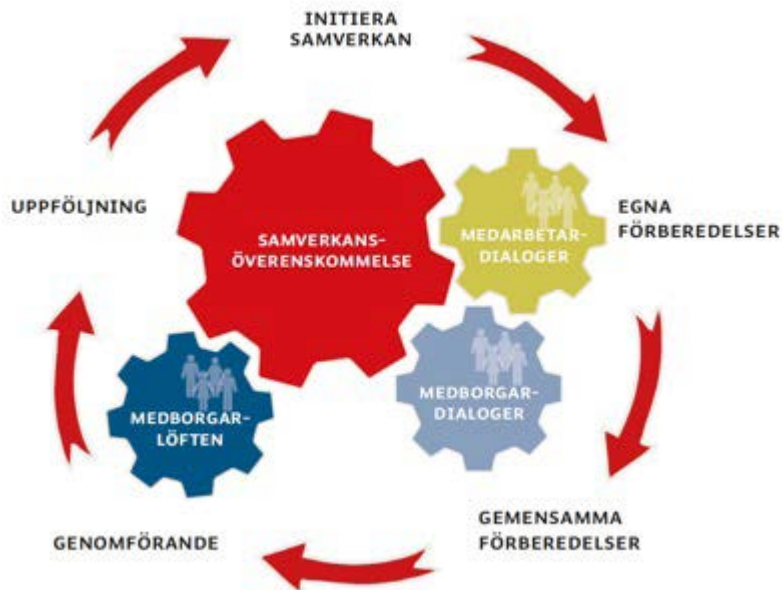

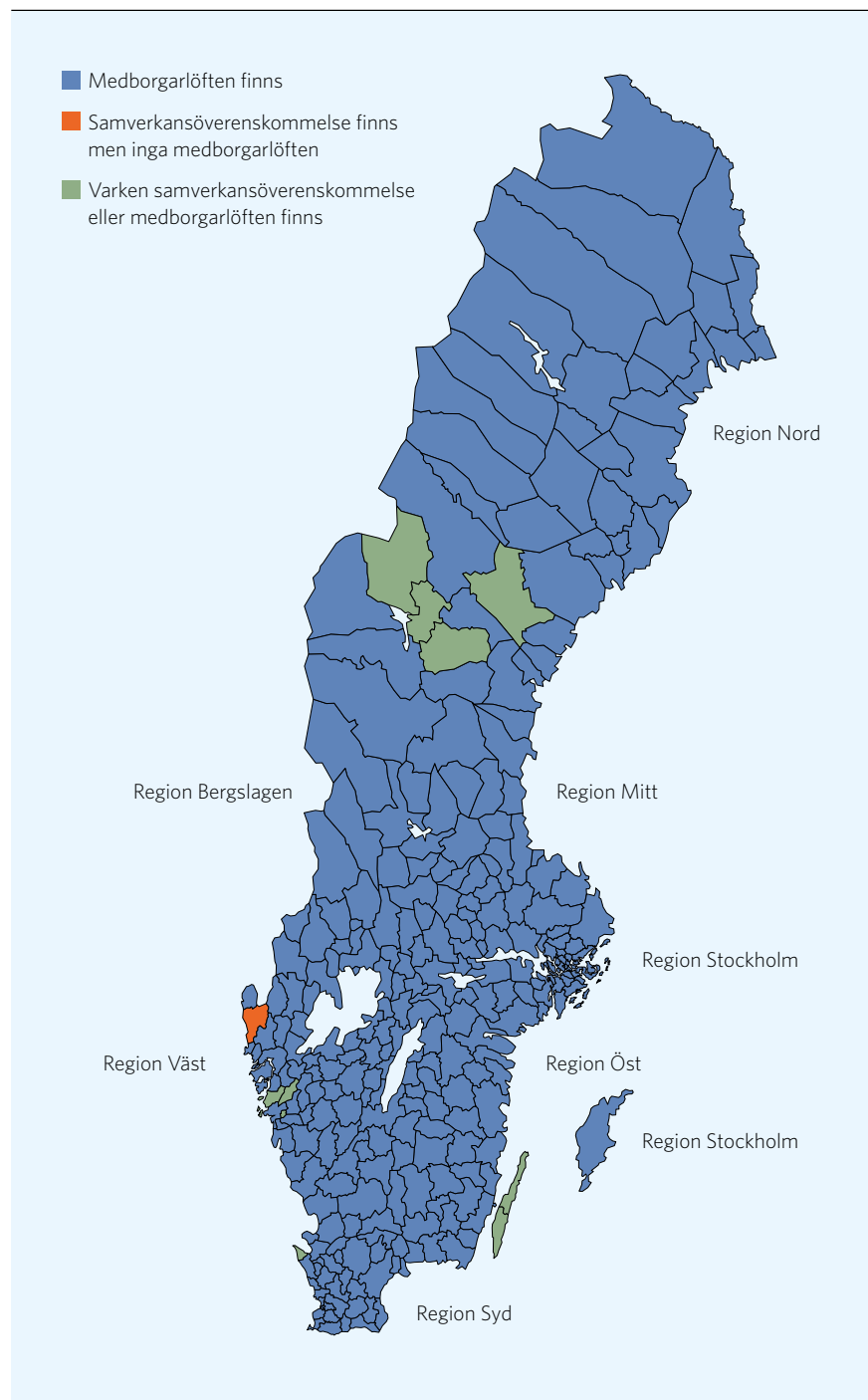
Illustration från boken *Samverkan i lokalt brottsförebyggande arbete*.

Eftersom polisen är en statlig enrådsmyndighet och kommunerna är 290 självstyrande enheter finns det utmaningar i hur löften kan formuleras och beslutas i organisationerna. Polisen har en strävan att få en enhetlighet i arbetet med löften, medan kommunerna måste förhålla sig till den demokratiska processen och styrformen som finns i kommunen. Trots dessa utmaningar är det SKL:s uppfattning att arbetet med medborgarlöften ger en positiv effekt för det brottsförebyggande arbetet.

SKL:s uppfattning är att arbetet med medborgarlöften ger en positiv effekt för det brottsförebyggande arbetet.

I kartan presenteras vilka kommuner som har tecknat samverkansöverenskommelser och där medborgarlöften finns tillsammans med polisen. I tema-indikatorerna finns kartläggningen presenterad för varje kommun.

KARTA 2. Medborgarlöften januari 2017

Källa: polisen.se.

I medborgardialoger är det meningen att medborgarnas synpunkter ska inhämtas genom hearings, råd och enkätundersökningar. Medarbetarnas, främst polispersonalens, erfarenheter och kunskap kartläggs i medarbetardialoger som en del i kartläggningen inför medborgarlöften.

Polismyndigheten har under hösten 2016 presenterat erfarenheter från första generationens medborgarlöften i en rapport från Utvecklingscentrum syd 2016-09-16. Totalt 107 olika löften har analyserats. Här följer en sammanfattning av rapporten som börjar med en kategorisering av det brottsförebyggande arbetet i sex olika åtgärdstyper:

- › **Social prevention**, långsiktigt arbete med förbättrade sociala förhållanden som syftar till att minska brottsbenägenheten. Exempelvis information, utbildning och fritidsaktiviteter.
- › **Situationell prevention på kort sikt (<6 mån)**, åtgärder som syftar till att minska vinsten och öka priset för kriminella aktiviteter. Exempelvis att öka upptäckrisken vid vissa brott och platser.
- › **Situationell prevention på lång sikt (> 6 mån)**, åtgärder som tar sikte på grundläggande orsaker till kriminalitet för att få bestående effekter. Exempelvis samhällsplanering, tillsyn och grannsamverkan.
- › **Trygghetsskapande åtgärder**, åtgärder som syftar till att öka den upplevda tryggheten. Exempelvis polisiär närvaro, nattvandring och ökad belysning.
- › **Relationsfrämjande och kontaktskapande åtgärder**, aktiviteter som har som syfte att få resultat längre fram. Exempelvis nätverkande, polisiär närvaro på fritidsgårdar och i skolor.
- › **Informations- och kunskaphöjande åtgärder**, aktiviteter som har som syfte att höja kunskapen om ett fenomen eller problem hos olika yrkesgrupper.

Sex åtgärdstyper

I en genomgång av första generationens medborgarlöften framkom följande bild av vilken av kategori som medborgarlöftet avsåg. Ett och samma löfte kan omfatta flera olika kategorier.

TABELL 9. Antal medborgarlöften per kategori

Kategori	Antal
Social prevention	22
Situationell prevention (<6 mån)	79
Situationell prevention (>6 mån)	44
Trygghetsskapande	58
Relation/kontaktskapande	7
Information/kunskap	31

Det var vanligast att polisen själva stod för den kortsiktiga situationella preventionen och de trygghetsskapande åtgärderna. Medan kommun och polis tillsammans stod för social prevention, information och den långsiktiga situationella preventionen.

Medborgarlöftena analyserades även efter vilka fokusområden som de avsåg. Ett och samma löfte kan omfatta flera olika fokusområden.

TABELL 10. Antal medborgarlöften per fokusområde

Fokusområde	Antal
Trygghet	60
Polisiär närvaro	55
Trafik	37
Narkotika	36
Ungdomar	28
Alkohol	23
Mängdbrott	11
Annat	11
Våld i offentlig miljö	4
Stöld/inbrott	4
Brott i nära relation	2
Organiserad brottslighet	2
Skadegörelse	1

Ett metodstöd för att ytterligare förbättra arbetet med medborgarlöften är framtaget. Första generationens löften ska ses som ett bra första steg att inkludera medborgarna i styrningen av det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet.

Borlänge kommun – Samverkan banade väg för nytt kunskapshus

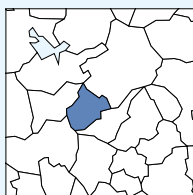
Borlänge har tidigare haft landets högsta brottslighet. För att motverka detta införde kommunen en kultur av öppna dörrar och snabbt samarbete. Sedan dess har brottsligheten gått ned, men kontaktnätet finns kvar. Idag är de en central del i det nystartade arbetet mot våldsbejakande extremism.

Text: Nils Otto

BORLÄNGE KOMMUN

Invånare: 50 998 (augusti 2016)

Anmälda brott per 100 000 invånare (2015): 12 727 (hela landet 15 342)

Vid 2000-talets början var antalet anmälda brott per invånare högre än i landets tre storstäder och skyhögt över det förväntade för en kommun med drygt 50 000 invånare. Enligt Sonja Sahlin, samordnare för det lokala Brottsförebyggande rådet (BRÅ), var en av förklaringen socioekonomisk: Många jobb hade på kort tid försvunnit.

Borlänge är en gammal bruksort som av hävd och tradition har haft en låg utbildningsnivå. När möjligheterna att få jobb i industrin utan utbildning minskade ledde till hög arbetslöshet och att människor fick svårt att försörja sig.

Sonja Sahlin är samordnare för kommunens lokala brottsförebyggande råd och enligt henne är detta riskfaktorer för kriminalitet. Under slutet av 1990-talet och ett par år in på 2000-talet hade Borlänge också problem med ett mycket aktivt kriminellt gäng och ett fåtal grovt kriminella personer gjorde stor skillnad i brottsstatistiken.

– Ett litet antal människor kan utföra väldigt många brott på väldigt kort tid. Och då ser man hur statistiken drar iväg.

Kommunen var tvungen att dra viktiga lärdomar av den kämpiga situationen. En av dessa var vikten av att kunna samarbeta över etablerade gränser. Oavsett om det är polisen, föreningslivet, religiösa företrädare eller någon helt annan som behöver samverka runt en fråga är alla numera vana vid att ställa upp.

Resurserna kan användas mer effektivt

För ett drygt decennium sedan hade staden problem med anlagda bränder i bostadshus, förråd och en skola. Medborgarna var oroliga och kommunen kraftsamlade genom att bjuda in alla verksamheter som kunde bidra.

– Vi kallade ett stort antal människor inom socialtjänst, skola, räddningstjänst och polis och bad alla att frågade sig “vad kan jag och min organisation göra?”, säger Sonja Sahlin.

Under själva mötet fick en representant från socialtjänsten ett telefonsamtal som innebar att gärningsmannen kunde identifieras, men det viktiga var, enligt Sonja Sahlin, att personerna vid mötet direkt kunde bestämma sig för nästa steg.

– Att vi var samlade gjorde att vi kunde lägga upp en strategi för hur ska vi skulle gå vidare för att åter skapa stabilitet och trygghet i området.

Tillsammans bestämde de samlade aktörerna att räddningstjänsten skulle synas mer i området för att skapa trygghet. Samtidigt kunde andra delar av kommunen dra sig tillbaka. Enligt Sonja Sahlin är det ett bra exempel på hur resurser kan användas så effektivt som möjligt.

– När räddningstjänstens närvaro gjorde att människor kände sig lite lugnare kunde socialtjänsten backa tillbaka ett steg. Och skolan behövde inte samla ihop till ett särskilt föräldramöte just då.

>>>

Sonja Sahlin, samordnare för brottsförebyggande rådet i Borlänge.

”Att samma personer dyker upp gör det lättare att skapa kontinuitet.”

Öppna kontakter gynnar brottsförebyggande arbete

Om det finns etablerade kontaktvägar mellan såväl kommunens förvaltningar som med andra samhällsaktörer går det lättare att jobba förebyggande. Ett sådant exempel är regelbundna trygghetsvandringar, då man tillsammans besöker olika platser för att undersöka om det går att förbättra tryggheten. Finns det dåligt upplysta partier på vägen mellan parkeringsplatsen och en arbetsplats eller oklippta buskar där någon kan gömma sig?

I Borlänge sker sådana trygghetsvandringar ungefär fem gånger per år och prioriteras högt av såväl kommunens som av polisen, bostadsbolaget och det lokala energiföretaget.

– Att samma personer dyker upp gör det lättare att skapa kontinuitet, säger Sonja Sahlin.

Sammantaget menar hon att samarbetet, både inom kommunen och med andra krafter i lokalsamhället, underlättar det förebyggande arbetet på både kort och lång sikt.

Och siffrorna talar sitt tydliga språk.

På en anslagstavla i sitt kontor har hon ett diagram över antalet anmälda brott i Borlänge och i riket. Samtidigt som brotten i Sverige som helhet sakta men säkert ökat, pekar Borlänges kurva nedåt. År 2012 korsade linjerna äntligen varandra.

Nytt kunskapshus mot våldsbejakande extremism

I slutet av 2015 beslutade den nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism att bilda ett lokalt så kallat “kunskapshus” i Borlänge. Tanken är att det lokala arbetet mot våldsbejakande extremism ska koncentreras till ett enda ställe. Satsningen är ett pilotprojekt, och likande hus bildas också i Örebro, Stockholm och Göteborg.

En anledning till att valet föll på Borlänge är att kommunen utmärkt sig genom att prioritera resurser för att stärka det lokala samarbetet och därför hade kommit långt i sitt förebyggande arbetet. En mindre upplyftande förklaring är att det faktiskt fanns en hel del våldsbejakande extremism att arbeta med.

Marcus Hjelm är lokal samordnare för kunskapshuset och berättar att Borlänge länge varit en plats för högerextrema rörelser.

– Det är rörelser som kan övervintra och inte synas ett på tag, men de ligger kvar hela tiden och får ny livsluft när någon fråga fångar deras intresse och så är de igång igen, säger han.

Våldsbejakande extremism tar sig huvudsakligen tre uttryck: religiös, vänster-autonom och högerextrem. Att den högerextrema vit makt-rörelsen är den form av extremism som syns i Borlänge innebär inte att kommunen enbart kommer att fokusera på den.

– Snarare ska vi arbeta med demokratiska frågeställningar, det som grundlagen säger att samhället ska bygga på, säger Marcus Hjelm.

>>>

Marcus Hjelm, samordnare för Kunskapshuset mot våldsbejakande extrem.

”Läraren ska inte bli polis, utan reagera som när en elev inte fungerar socialt eller har svårt att nå kunskapsmålen.”

Att se till att skolan fungerar, att den ekonomiska utsattheten minskar och att alla har en dräglig bodesituation är delar av en långsiktig plan för att minska risken för att människor ska dras in i våldsbejakande extremism.

– Ska vi hindra människor att dras in i våldsbejakande miljöer, då gäller det att fixa skola, vård och omsorg. Se till att folk har en vettig fritid, och mår ganska bra, säger Marcus Hjelm.

Social hållbarhet lyfts i handlingsplanen

Att arbeta med social hållbarhet är också en av punkterna i kommunens handlingsplan för arbe-

tet mot våldsbejakande extremism. Planen antogs sommaren 2016.

En annan åtgärd är ett nytt projekt för att minska rasism eftersom främlingsfientlighet har identifierats som en gemensam faktor vid radikaliserings till alla de tre miljöerna.

– Vit makt-rörelsen är grundad i tankar om “undermänniskor” och “vi och dom”. Den religiösa miljön kan peka på rasismen och säga: titta, du får inte vara den du är, kom till oss i stället. Och den autonoma vänstern förenas mot rasismen, säger Marcus Hjelm.

Kunskapshuset innefattar också en nystartad stödtelefon dit oroliga anhöriga kan höra av sig för att få råd och hjälp. Hit kan även personal i skolan eller andra delar av kommunen ringa och få stöd och hjälp.

Enligt Marcus Hjelm handlar arbetet mot våldsbejakande extremism mer om att hålla huvudet kallt och tillämpa de evidensbaserade metoder som redan finns, än om att hitta på nya tillvägagångssätt. När skolpersonal uttrycker oro för att en elev håller på att radikaliserats, är kunskapshusets uppgift att bemöta detta på ett bra sätt.

– Läraren ska inte bli polis, utan reagera som när en elev inte fungerar socialt eller har svårt att nå kunskapsmålen. I det arbetet har de skolans ordinarie rutinsystem att arbeta med. Det vi kan bidra med är att skapa lugn och ro och se till så att rutinerna fungerar.

Kunskapshuset mot våldsbejakande extremism

Kunskapshuset mot våldsbejakande extremism ligger organisatoriskt placerat under arbetsmarknads- och socialnämnden. Verksamheten leds av Marcus Hjelm som är kommunens samordnare för arbetet mot våldsbejakande extremism.

Kunskapshusets uppgift är att samordna kommunens resurser för att förebygga våldsbejakande extremism och erbjuda stöd till avhoppare och deras anhöriga.

Halmstad kommun – Trygghet i fokus för brottsförebyggande arbete

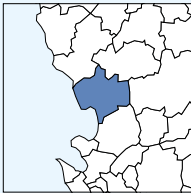
Tryggare invånare är målet för det brottsförebyggande arbetet i Halmstad kommun. Grannsamverkan, ansvarsfull alkoholhantering och medborgarlöften är några delar av arbetet för att uppnå det.

Text: Birgita Klepke

HALMSTAD KOMMUN

Invånare: 98 036 (september 2016)

Anmälda brott per 100 000 invånare (2015): 13 110 (hela landet 15 342)

Therese Wallgren anställdes 2006 som samordnare för verksamheten Trygga Halmstad. Ett arbete som i sin tur inspirerats av Brottsförebyggande i Gävle (BIG). Målet var att stötta och samordna alla som arbetar drog-, alkohol och brottsförebyggande i förskola och skola, på fritidsgårdar, i socialtjänsten, på föräldravandringar och inom idrotten.

Tanken var att förvaltningarna skulle ge Trygga Halmstad uppdrag, men efterhand blev dessa allt färre. Efter tio år förslog Therese Wallgren därför att Trygga Halmstad skulle avvecklas.

– Verksamheten gav inte det resultat vi hade väntat oss och ibland kändes det som om vi var ett alibi för förvaltningarna att slippa ta tag i frågorna i sin egen verksamhet.

Så fort det okonventionella förslaget klubbats i Kommunstyrelsen flyttades såväl ansvar som budget till de förvaltningar som ”äger” frågorna. Grannsamverkan och Ansvarsfull alkoholhantering lades på Socialförvaltningen, föräldrastöd på Barn- och ungdomsförvaltningen och drogfria arrangemang på Kulturförvaltningen.

Therese Wallgren arbetar kvar på stadskontoret med uppgiften att fånga upp och samordna arbetet kring aktuella problem. En aktuell fråga hösten 2016 är att samordna arbetet kring en grupp ungdomar som stör ordningen genom att använda droger och ägna sig åt självskadebeteende.

Therese Wallgren arbetar med att förebygga våldsbejakande extremism och vill att fler ska inse att trygghets- och brottsförebyggande arbete egentligen är ett arbete för ökad jämlikhet och demokrati. När frågorna är svåra och komplexa är det en fördel att kommunen är relativt liten. Även personkemin är viktig och efter drygt tio år vet hon vem eller vilka hon ska kontakta när kommunen behöver kraftsamla.

Grannsamverkan gör invånarna tryggare

Tre kilometer från Halmstads centrum ligger bostadsområdet Andersberg som byggdes i slutet av 1960-talet. Här finns cirka 1 800 lägenheter varav knappt två tredjedelar ägs av Halmstad Fastighets AB (HFAB).

Sedan 2008 har det kommunala fastighetsbolaget satsat på grannsamverkan. Arbetet är väl förankrat i bolagets högsta ledning som bland annat har anställt en person, Gitel Börjeson, för att leda och samordna arbetet. För att följa resultatet gör bolaget egna kundundersökningar som visar att de boende både känner sig tryggare och trivs bättre för varje år. Enligt 2016 års hyresgästundersökning hade ”nöjdhetsindex” ökat ytterligare något jämfört med året före och låg på 67,8 på en hundra gradig skala.

”Jämfört med när vi började mätningarna 2009 ligger nöjdheten högre idag inom nästan alla områden” konstaterar Helene Blomberg Affärsområdeschef Bostad, HFAB, i inledningen till rapporten.

Grannsamverkan pågår också i flera av kommunens villaområden. Här sker arbetet i samarbete

>>>

Helene Blomberg, affärsområdeschef HFAB och Therese Wallgren, samordnare Halmstad kommun. Foto: Deniz Hodzic, Halmstad kommun.

med Länsförsäkringar Halland och polisen. Hösten 2016 är cirka 6 000 hushåll engagerade i grannsamverkan och varje grannsamverkansombud ansvarar för ett par kvarter. Som hjälp får de gratis skyltar och dekalering och regelbunden information via mejl och nyhetsbrev. Arbetet är ideellt och intresset för att delta har hittills varit stort. Som en extra uppmaning bjuder kommunen, polisen och Länsförsäkringar alla ombud till en gemensam konferens vartannat år.

Ansvarsfull alkoholservice gav bättre samtalsklimat

Många brott hänger samman med alkohol. För att minska riskerna i krogmiljöer erbjuder Halmstad kommun krögare och deras personal gratis utbildning i ansvarsfull alkoholservice. Utbildningen med samma namn sker i samarbete med kommunens alkoholhandläggare och bekostas av avgifterna för tillstånd och tillsyn. Efter 6-7 år är den brottsförebyggande effekten tydlig:

– Tittar vi på fall av misshandel där offret är över 18 år och obekant med förövaren så har de minskat med 15 procent från 2010 till och med 2015 (från 466 till 396), säger Therese Wallgren och är ganska säker på att åtminstone en del av minskningen beror på utbildningen.

Kommunens alkoholhandläggare vittnar också om ett bättre samtalsklimat och om att krögare allt oftare hör av sig om de har problem med till exempel narkotika.

– Tidigare vågade de inte av rädsla för att bli av med tillståndet.

Utbildningen genomförs två gånger om året och är alltid fulltecknad. Eftersom Halmstad är en turiststad genomförs ett av tillfällena så sent som möjligt på våren för att få med även sommarkrogare och säsongsanställda.

>>>

”En mulen tisdag i oktober tog många upp belysning och när en kvinna nyligen blev överfallen i centrum märkte vi direkt att kvinnor blev mera rädda för att vistas ensam utomhus.”

Samarbetar med polisen om Medborgarlöften

Liksom alla andra kommuner samverkar Halmstad med den lokala polisen för att ta fram så kallade Medborgarlöften. Syftet är att polisen i dialog med invånarna ska inventera behov och därefter formulera löften om åtgärder.

För att bidra i detta arbete har Therese Wallgren och kommunpolisen stått tillsammans utanför mataffärer i nio bostadsområden för att prata med människor som bor och arbetar i området. Med sig har de haft en läsplatta för att på plats kunna hjälpa människor att fylla i en enkät med 15 frågor om rädsla och trygghet. Enkäten ligger också på kommunens webbplats och efter fem månader har man samlat in cirka 1 200 svar.

Polisens medborgarlöften till invånarna i Halmstad kommun kommer att vara klara i början av 2017, men det står redan klart att folk vill se fler poliser ute i samhället. Eftersom varje enkätsvar visar en ”ögonblicksbild” är planen att arbetat ska göras om varje år.

– En mulen tisdag i oktober tog många upp belysning och när en kvinna nyligen blev överfallen i centrum märkte vi direkt att kvinnor blev mera rädda för att vistas ensam utomhus, säger Therese Wallgren.

Med siktet inställt på demokrati

Enligt henne handlar trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete ytterst om att skapa ett demokratisk och jämlikt samhälle.

När hon anställdes år 2006 hade Halmstad kommun ett uttalat politiskt mål att invånarna skulle vara trygga. Sedan dess har den formuleringen tagits bort, vilket Therese Wallgren tycker är synd.

Ett tydligt mandat från kommunens högsta politiska ledning gör arbetet mer legitimt, men att trygghet inte står inskrivet i något politiskt dokument betyder inte att arbetet har upphört. Tvärtom. Svårigheterna är snarare att definiera arbetet och mäta effekter.

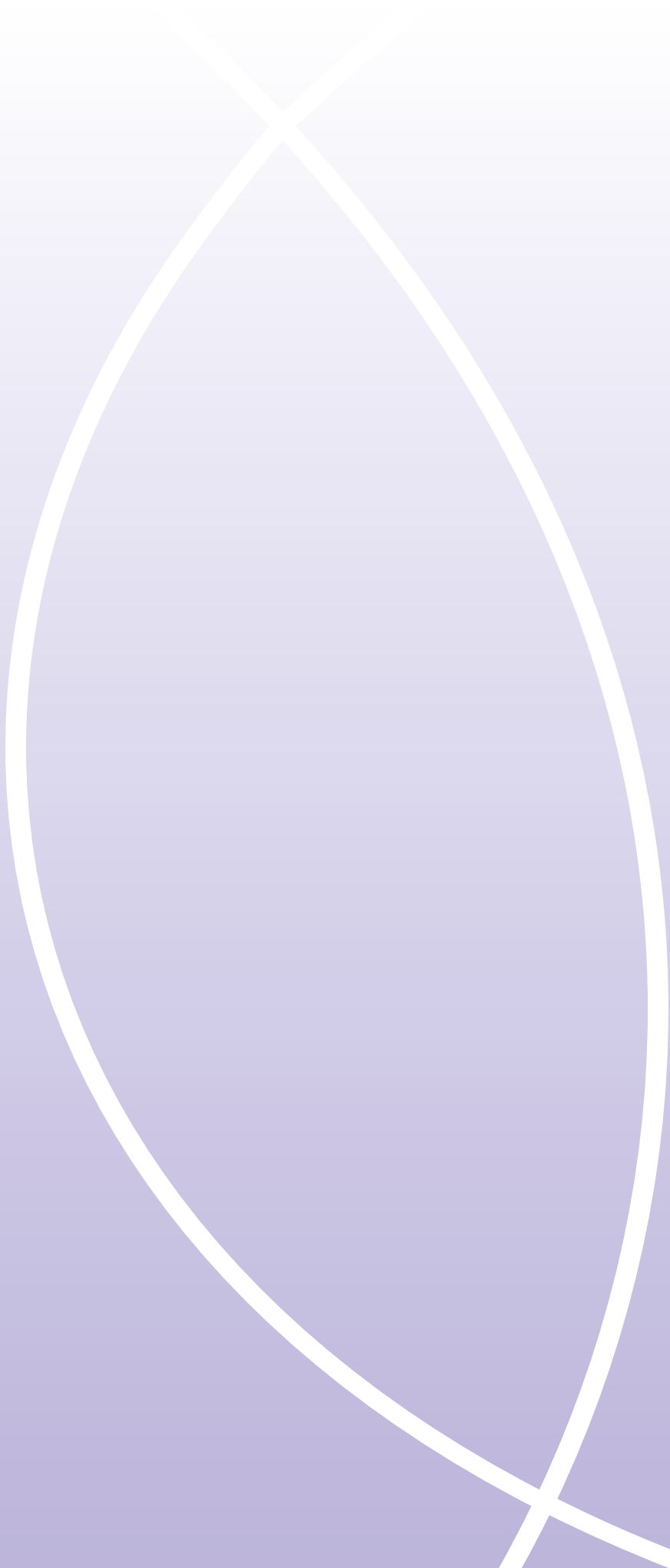
– Mycket görs utan att det definieras som trygghetsskapande eller brottsförebyggande arbete, säger Therese Wallgren och nämner skolans föräldrastöd som ett exempel.

För att skapa diskussion försöker hon hitta olika sätt att visualisera problem och visa samband. När det gäller grannsamverkan markerade kommunen och polisen brott på en karta, och områden med grannsamverkan på en annan.

– När vi jämförde kartbilderna syntes det tydligt att det var färre brott i de områden där det fanns grannsamverkan. Det kanske finns andra förklaringar men det är en bra början.

När det gäller effekten av Ansvarsfull alkoholserving handlar det om att se samhällsvinsterna – även om de inte kommer kommunens kassa till del.

– Nationalekonomen Ingvar Nilsson har räknat ut att en ”vanlig” misshandel kostar samhället minst 200 000 kronor i form av vård och rättegångskostnader. Och då är inte det personliga lidandet inräknat.

Trygghet och säkerhet 2016

Brott och brottsförebyggande arbete

Denna rapport är den nionde i ordningen där Sveriges Kommuner och Landsting tillsammans med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap publicerar indikatorer inom området trygghet och säkerhet. I rapporten presenteras den allmänna utvecklingen samt värden för indikatorerna på kommunnivå. Med Öppna jämförelser hoppas SKL kunna bidra till att utveckla området trygghet och säkerhet. Indikatorer finns bland annat för:

- › Brott- och olycksutvecklingen
- › Tillgänglighet till hjälp vid nödläge
- › Krisberedskap

2016 års rapport har som tema "Brott och brottsförebyggande arbete".

